

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Asia: HE/108/2024 VP

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, myöhemmänä EKL, kiittää mahdollisuudesta lausua Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle vuoden 2025 verotuksesta. Lausuntomme sisältö myötäilee pääasiassa Valtiovarainministeriölle antamaamme lausuntoa koskien hallituksen esityksen luonnosta samasta aiheesta diaarilla VN/1169/2024.

Olemme pettyneitä siihen, ettei aiemmalla lausuntokierroksella annetun lausuntopalautteen katsota perustelevalle muutoksia esitykseen. Verotuksen suhteen eläkkeensaajien toimeentulossa olisi parantamisen varaa ja aiemmin käyttämämme argumentit pätevät edelleen.

EKL ry on aina kannattanut tasa-arvoista verotuskäytäntöä eläkkeiden ja palkkatulojen verotuksen kanssa. Kaikissa verolinjauksissa on erityisesti huomioitava se, että välillisten verojen korottaminen kohdistuu kaikkein kipeimmin pienituloisiin. Pienimmät eläketulot on säilytettävä verottomana myös tulevaisuudessa. Palkansaajille mahdollisesti annettavat veronkevennykset on toteutettava myös eläkkeensaajien kohdalla. Verottoman eläketulorajan jälkeen eläkkeensaajien verotus ei saa olla palkkatulon verotusta ankarampaa.

Tämä esitys on nyt korottamassa pieni- ja keskituloisten työtulovähennystä 100 miljoonalla eurolla mutta vastaavaa ei olla tekemässä eläketuloihin vaan päinvastoin se on heikentämässä eläketulovähennystä tietyillä tulotasoilla yhteensä 150 miljoonan euron arvosta. Tätä emme voi hyväksyä.

EKL on tyytyväinen siihen, että pienemmät eläkkeet on jätetty kiristystoimien ulkopuolelle. Eläketulovähennyksen kiristämistä sen sijaan vastustamme. Haluamme muistuttaa, että eläkkeensaajia kuritetaan jo nyt niin sanotulla eläkkeiden raippaverolla, viralliselta nimeltään eläketulon lisäverolla. Se tuli maamme verojärjestelmään vuonna 2013. Eläketulon lisävero on 5,85 % siitä osasta eläketuloa, joka ylittää 47 000 euroa. Vuonna 2023 raippaveron maksajia oli jo noin 85 000. Mielestämme tuokin vero täysin perusteeton tilanteessa, jossa eläkkeensaajat maksavat muutenkin samansuuruisesta tulosta enemmän veroa kuin palkansaajat.

Nyt tämän esityksen mukainen eläketulovähennyksen heikentäminen voidaan katsoa jo kaksinkertaiseksi raippaveroksi, joka asettaa eläketulon ja ansiotulon entistä epätasa-arvoisemmiksi toisiinsa nähden.

Eläkkeensaajan ja palkansaajan verovertailussa tulkitaan palkansaajien maksama työeläkevakuutusmaksu ns. veroluontoiseksi maksuksi. Syy työeläkemaksun veroluontoisuuteen juontaa 1990-luvulle. Tulopoliittisen kokonaisratkaisun (Tupo-sopimuksen) pohjalta eduskunta säati 1993 työntekijöille eläkemaksun. Samalla päätettiin, ”ettei työntekijän eläkemaksulla muuteta palkasta ja eläkkeestä muodostuvan toimeentulon suhdetta”.

Mielestämme työeläkemaksu ei missään nimessä ole veroa. TyEL-maksu on vastikkeellinen, sillä työeläkemaksut luovat vakuutetun omiin ansioihin tiukasti sidotun sekä omistusoikeudella turvatun eläkeoikeuden. Vero taas on vastikkeeton. Työeläkevakuutusmaksu maksetaan eläkevakuutusyhtiöille, kun taas vero kannetaan julkisyhteisöille, joita ovat kunnat, valtio ja kirkko.

Eläke- ja palkkatulon verotuksen vertailussa on luovuttava tulkinnasta, että palkansaajan työeläkevakuutusmaksu (TyELmaksu) olisi veroa. Vaatimustamme tukee muun muassa eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanotto (PeVL 30/2005 vp), jonka mukaan mainittua maksua ei voida pitää verona.

Haluamme muistuttaa, että Tilastokeskuksen 28.3.2024 julkistaman tiedon mukaan köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevia henkilöitä oli Suomessa 873 000 henkilöä vuonna 2022. Sosioekonomisista ryhmistä ylivoimaisesti suurin ryhmä henkilömäärällä mitattuna olivat eläkeläiset, joita oli 228 000 henkeä.

Mediaanieläke oli vuoden 2023 lopussa 1736 euroa eli puolet eläkkeensaajistamme saa eläkettä tuon summan alle. 26,3 % maamme lähes 1,6 miljoonasta eläkkeensaajasta saa eläketuloa, joka on alle 1 250 euroa kuukaudessa.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUn Kantarilla teettämän tutkimuksen mukaan vuonna 2022 koki 44 prosenttia 55 – 84 vuotiaista eläkkeiden pienuuden olevan suurin ongelma tämän päivän Suomessa. Eläketurvakeskuksen maaliskuussa 2024 julkistaman tutkimuksen mukaan yhteensä 30,4 prosenttia, eli lähes kolmannes vastaajista, koki jonkintasoisia vaikeuksia menojensa kattamisessa eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

Kotitalousvähennyksestä

Kotitalousvähennystä ollaan supistamassa noin 100 miljoonalla eurolla. Muutos toteutettaisiin siten, että vähennyksen enimmäismäärää ja korvausprosentteja alennettaisiin sekä omavastuuosuutta korotettaisiin. Enimmäismääräksi ehdotetaan 1 600 euroa, korvausprosentteiksi työkorvauksissa 35 prosenttia ja palkoissa 13 prosenttia sekä omavastuuosuudeksi 150 euroa.

Tällä hetkellä kotitalousvähennys on enintään 2250 euroa ja omavastuu 100 euroa vuodessa / henkilö omavastuun ollessa 100 euroa. Korvausprosentti työkorvauksissa 40 prosenttia ja palkoissa 15 prosenttia. Mielestämme nykyiset rajat tulisi pitää voimassa eikä niitä tule supistaa.

Vuodesta 2022 lähtien on ollut voimassa tilapäinen korotus, joka vaikuttaa kotitalousvähennyksen enimmäismäärään ja vähennettävään prosenttiosuuteen kustannuksista. Korotusta on jatkettu myös vuodelle 2024. Kotitalousvähennyksen korotus koskee kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä ja se tulee mielestämme pitää voimassa myös tulevaisuudessa.

Kotitalousvähennystä tulee mielestämme myöntää korotettuna yli 75-vuotiaille. Näin saataisiin monia myönteisiä vaikutuksia ikäihmisten itsenäiseen selviytymiseen mm. kotipalveluiden käytön lisääntymisen myötä ja näin tuettaisiin iäkkään kotona asumista mahdollisimman pitkään.

Kotitalousvähennys pitää sisällään ongelmia, jotka vaativat korjausta

Vähennys on tällä hetkellä ennen muuta hyvätuloisten asumisen tukimuoto ja lisäksi epätasa-arvoinen asuntokunnan koosta riippuen. Pariskunta saa remontistaan vähennystä tuplasti enemmän kuin yksin asuva. Mielestämme tulee ainakin selvittää kotitalousvähennyksen muuttamista kotitalouskohtaiseksi.

Kotitalousvähennys tehdään verosta, jota ei ole kaikkein pienituloisimmilla maksussa. Heidän tuekseen tulee nyt luoda järjestelmä, joka vastaisi perusteiltaan ja määrältään kotitalousvähennystä. Asian tiimoilta [SITRA on jo vuonna 2015 ideoinut kotitalousreformia](#) ja sen toteuttaminen pitää nyt ottaa lopultakin vakavaan pohdintaan.

Lopuksi:

Kotitalousvähennystä kehittämällä parannetaan pienituloisten eläkkeensaajien mahdollisuuksia valita hyvinvointiaan lisääviä palveluita omien tarpeittensa pohjalta ja samalla lisätään heidän ostovoimaansa. Hyvin toteutettuna malli tukee yleistä tavoitetta, että ikääntyneen pitäisi voida asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Kaupan päälle laajentaminen toisi myös lisää työtä maahamme.

Kivinen Eero
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry